Ն.՝ 760

1880 ՅՈՒՆՎԱՐ 11 ՇԱԲԱԹ

ԻԶԻՒՆՃԻՒ ՍԷՆԷ

ԹԷՐԱԷՄԱՆԸ ԷՖԷԱՐ

ՄԷՎԱՏՏՕՐ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՀԱՄԻ ԵՎ ՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻԶԻՆ

Պիր սէնէլիք . . .	200 ղ.
Ալթը այլըգ	100 »
Իւչ այլըգ	55 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻԶԻՆ,

Բօսնա իւկ իրսալ օլունճաղլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . .	230 ղ.
Ալթը այլըգ	120 »
Իւչ այլըգ	60 »

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 իւճի սատիրիէ	5 ղ.
4 իւճիւ սատիրիէյէ . .	2 »

ԻԼՕՔԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսմուրու սարրաֆիյէյէ այիփ.

2 վէ 3 իւ ճէնա սատիրէյէրի.	6 ղ.
4 իւճիւ սատիրիէյէ . .	4 »

Ձիյատէ միւտատէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։

Մէվատտը նաֆիայա տայիր պէնալէր մէճմանէն զապուլ օլունճաղ վէ տէրմ օլունմայան էվրազ, իատէ օլունմայաճագ։

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլոս Պապը Ալի ճատուէսինտէ էսկի Պապը Ղապթիյէ սոգաղը քէօղէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր։ —Ղազէթանըն ուսմուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆիէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեաֆիէյի մէքթեաթիպին տախի անրը նամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 11 ՅՈՒՆՎԱՐ

Ցէլէնտիր էֆէնտի ճէվէլէրէ

Նասրլ քի տիւնքի նիւսխէ-միզտէ իլան օլունմուշ իսի, վէ-էր ղազէթաը ալէյհինտէ իգամէ օ-լունան տավատան տօյայը, միւտ-տայիի ուսմումի էֆէնտի հազրէթ-լէրի թարաֆընտան պէրաի խ-թինթագ չարշէմպէհ ագշամըն-տան պէրու մուվագգաթէն թէվ-գիֆ օլունմըշըզ տըր։

Պու հալտէ ատլու հագգանի-յէթին սերիէն մէյտանա չըգ-ճաղը, վէ սատագամըզը թաս-տիգ օլունճաղը շիւպհէսիզ իսէ տէ, շիմտիկի կազէթամըզը ու-մուրը թահրիրիյէ վէ իտարէսինէ խալէլ կէլմէմէք իւզրէ, Սագա-եան Անտոն էֆ. իլէ օլան գարա-ըմըզ մուճիպինճէ, տավամըզըն թէսվիյէսինէ գատար կազէթամը-զըն ուսմուրը թահրիրիյէ վէ իտա-րէսինի տերէօհատ իլէմէնիզ միւ-թէմէնա տըր էֆէնտիմ։

Տիրայէթ ու էհլիյէթինիզտէն նաչի պու պատտէ հիչ պիր նի-զամըզըզ վուգու պուլմայա-ճաղընտա շիւպհէմ եօգ իսէ տէ, չայէտ ճիւզի պիր նիզամըզըզ վուգու պուլսա պիլէ, միւթէպէր միւչթէրիրիմիզին աֆվ պույուր-մասընը ըճա իտերիմ։

1880 յունվար 31

Տէրտ Ֆ. ճէվէլէկեան

Պիրատէրը աճիզի թարաֆընտան էօհտէի աճիզիյէ իհսէ օլունան ուսմուրը թահրիրիյէ վէ իտարէ գապուլ օլունմաղլա, միւշթէրի-լէրիմիզին մուվագգաթէն նամը աճիզիյէ միւրաճաաթ պույուրմա-լարընը, վէ պու պատտէ պիր գու-սուրըմըզ տախի վուգու պուլըգ-տա, մաղալը թուրթմալարընը ըճա իտերիմ։

Ցէլէնտիր ճէվէլէկեան

ՀԱԼԸ ՀԱՋԸՐ

Լօնտրատան ալընան թէլէկ-րաֆլարընը վիրտիքլէրի թէէմինաթ իլէ պէրապէր, էօթէտէն պէրու-ինանամամագտա օլտուղումուզ իքի չէյ վար տրը քի, պիրի իր-լանտա մէօէլէսինին պէր թարաֆ օլմասը, վէ տիկէրի ինկիլիզէր իչիւն Ա.Ֆղանիսթանտա պիր կէօ-նա միչքիլաթ գալմամասը մատ-էսի տիր։

Հէր նէ գատար քի, իրլանտա-տա պունատան էվվէլ կէօրիւլէն հարէքէթը իսթիլայէ պիր տէ-րէճէյէ գատար միւնտէֆի օլուպ, պիր վագթատան պէրու էօյէ վուգուատ իչտիրմէմէքտէ իսէ տէ, պու սիւքիւնէթ հալի իր-լանտալըլարը էվվէլքի իտտա-վէ մաթլուպլարընտան վազ կէչ-տիքլէրինտէն իլէրի կէլմէյիպ, մաթլուպլարընը տիկէր ՝պիր սու-րէթլէ իսթիհսալ իթմէք ֆիքրին-տէ պուլունտուղլարընտան իլէրի կէլմիշ տիր։

Պու տէֆա Լօնտրատան ալը-նան պիր թէլէկրաֆ պուրասընը մէյտանա գէօյր։

Մալիւմ տիր քի, եագընտա Լօնտրամէպուսան մէճլիսլէրի թոր-լանճաղ տըր։ Իրլանտատան ա-վամ մէճլիսի մէպուսանը ազալըը-նա ինթիխապ օլունան զէվաթ, իրլանտանընը մէրքէզի օլան Ցըպ-լինտէ իճթիմա իտէրէք, Իրլան-տանընը մուխթարլըյէթը իտարէսի-նի թէքլիֆ իթմէյէ գարարը գա-թի վէրմիշլէր, վէ ինկիլթէրրա-նընը սայիր մէպուսանընտան նէ հիւքիւմէթ թարափտարը վէ նէ տէ սէրպէսթի թարաֆտարը օլան-լար պու ֆիքրի դօլայ գապուլ իմմէյէճէքլէրինտէն, գապուլ իթթիրինճէյէ գատար ըսրար իթ-մէյի թասմիմ իթմիշլէր տիր։

Պու վէճհ իլէ պունատան պէօյէ իրլանտատա կիւրիւթիւլէր զու-հուրինի վէ ճէմիյէթլէր թէչքի-լինի իսթիխպար իթմէեճէք ալ-սաղ տախի, Լօնտրա ավամ մէճ-լիսի մէպուսանընտա իրլանտա մուխթարիյէթը իտարէսինտէն պաշգա պիր պահս վէ միւզաքէ-ըէ օլմատըղընը կէօրէճէյիմիզտէ շիւպհէ եօգ տուր։

Իրլանտա մէպուսանը պու թէքլիֆի գապուլ իթթիրմէյին-ճէ, պաշգա պիր շէյին միւզա-քէրէսինէ կիրիշմէմէեէ գարար վէրմիշ օլտուգլարը հալտէ, շա-յէտ նէֆքը ինկիլթէրրա վէ Սգօ-չիա մէպուսանը իչինտէ տախի պունլարընը թէքլիֆլէրինի հաղլը կէօրճէճէք վէ եախսօտ պունլար թարաֆընտան գանարրըլաճագ պիր թագրմ ատէմիր պույուրնուպ տա էքսէրյէթ գազանընը իսէ, ինկիլթէրրա տէվլէթի պունա գարշը նէ՞ եարապլէճէք տիր։

Հալպու քի, հէր նէ գատր Լօնտրատան չէքիլէն մէգքիւր թէ-լէկրաֆնամէնին մէպլինտէն՝ նէֆ-սը ինկիլթէրրա վէ Սգօչիա մէ-պուսանընտա նէ սերպէսթի թա-րաֆտարլարընտան վէ նէ տէ հիւ-քիւմէթ թարաֆտարլարընտան քիմենին իրլանտա մուխթարիյէթը իտարէսի մատտէսինի իլթիզամ գապուլ իթմէեճէճի անլայընը-եօր իսէ տէ, պունատան էվվէլ ա-լընմըշ օլան խապէրլէրէ պագբ-ընը իսէ, Ամերիգատա պուլուն-տուղու կիպի, նէֆքը ինկիլթէր-րա վէ Սգօչիատա տախի իրլան-տալըլարա հագգ վիրէնէր բէք չօգ օլտուղունա, վէ էֆքեարը ու-մումիյէնին պունլարընը լէհինտէ պուլունտուղունա հիւքմ օլունա-պիլիր։

Մէպուսան իսէ, էֆքեարը ու-մումիյէնին վէքիլլէրի տիմէք օլ-տուղունտան, պիզ Իրլանտա մէ-պուսլարընը պու պատտէ մէճ-լիստէ ինկիլիզլէր վէ Սգօչիալը-լարտան տախի բէք չօգ հէմէֆ-քեար ազա պուլունճաղլարընը մէմուլ իտերիզ։

Էլհասալ, Իրլանտա մէսէլէսի պունատան սոնրա պիր բարլամէն-թօ մէսէլէսի սուրէթի իլէ վէ տա-հա պէօյիւք պիր էհէմմիյէթլէ բօլիթիգա ալէմինի մէշղուլ իթ-մէյէ պաշլայաճագ տըր։

* * *

Ա.Ֆղանիսթանա կէլինճէ, իքի կիւն էվվէլքի թէլէկրաֆնամէէր պունլարընը ատէմը ինթիզամընտան պաշգա ինկիլիզէր իչիւն հիչ պիր միւշքիլաթ [գալմատըղընը, վէ Ա.Ֆղան գապիլէէրինին ինկիլիզ-էրին ալէյհինտէ պուլունմայա-ճաղլարընը ժէնէրալ Բօպէրթսէ թէէմինաթ վէրտիքէէրինին պէեան իթմիշ օլտուգլարը հալտէ, պու տէֆա երինէ Լօնտրատան ալընան պիր թէլէկրաֆնամէ՝ Մուհամմէտ ճանընը երիմի պին քիշի իլէ քեա-պիլին իւզէրինէ հիւճիւմ իթմէք-տէ օլտուղունու, վէ տիկէր գա-պիկէէրի տախի տավէթ իթմէքլէ օնլարընը տախի պիրտէն վէ չիտ-տէթլի պիր հիւճումիթճէքլէրի-նի պէեան իտէյօր։

Տիմէք օլտյօր քի, իմթիքալ պասթըրըլմամըզ տըր. ամմէք օ-լտյօր քի քեապիլին իւզէրինէ պիրտէն ադայլի օթուզ գըրդ պին քիշի հիւճում իթմէքտէ տիր։

Հալ պու քի Ժէնէրալ Բօպէրթս ասքէրինին չօղունու քեապիլ իլէ Բէչավէր պէ-յինտէ խաթթը բի-ճաթը թէէմին իչիւն գարաղալ կիպի միւթէֆէրրիգ պիր հալտէ պըրագմըշ օլտուղունտան, քեա-պիլտէ պէօյլէ պիր գուվվէթէ մու-գավէմէթ իտէպիլէճէք ասքէրի օլմայաճաղընտա շիւպհէ եօգ տըր։

Լօնտրա կազէթալարը պէօյլէ միւշքիլաթ զուհուրունը կէօր-տիւքլէրի կիպի, Ա.Ֆղանիսթանընը զապթ վէ եա իչղալընը բէք չօգ մէսարիֆէ վէ պիլմէմնէյէ միւհ-թաճ օլտուղունու տէրմէեան իլէ, հիւքիւմէթ պու մէմլէքէթի թախլիյէ իթմէսինի իհսթար իթ-մէեի ատէթ իտինմիշ օլտուգլա-րը կիպի՞, պու տէֆա տախի Մէ-հէմմէտ ճանընը պու գուվվէթլի հիւճիւմինի խապէր այրը ալմազ, պու մէսարիֆտէն պահս վէ պու մէսարիֆի վէրէճէճ իրլանտա օլ-տուղու (՝) հալտէ, օրտատա պու սէնէ գահթ օլտուղունու տէրմի-եան իթմէեէ պաշլատըլար։

Հէր հալտէ Ա.Ֆղանիսթանտա ինկիլիզէրին եէնիտէն միւչքիլա-թա օղրամագ իւզրէ պուլուն-տուգլարը անլաշըլըեօր։

Պու թագտիրտէ, խուսուսիյլէ պունատան տօյայը օլունան մէա-րիֆ մէսէլէսինին իրլանտայա թա-ալիգի օլտուղու հալտէ, բարլա-մէնթօյարընը իճթիմասը յլա պէրա-պէր, Ա.Ֆղանիսթան սէֆէրինին տախի պիր չօգ իթիրազաթա օղ-րամասը յլա, հիւքիւմէթին պունտան տօյայը մէսուլ թութուլա-ճաղընտա շիւպհէ եօգ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—Տիւնքի կիւն Պապը Սէրաս-քէրիատ մէմուրլիյնի միւլքիյէ վէ ասքէրիյէյէ նըսրքի մաաշ վէրիլ-միշ տիր։

—Պու կիւնքի վէ-էրը պէյա-նընա կէօրէ, Դարատաղլար կու-սինա վէ հէվալիսինտէն չէքիլմիշ, վէ պու մէսէլէնին հալլ ու թէս-վիյէսինի իլք պահարա պրագմըշ-լար տըր։

—Բօսնա վէ Թէլէկրաֆնէղա-րէթի թարաֆընտան իլան օլուն-տուղունա կէօրէ, տիւնքի կիւն Սթամպօլտան հարէքէթ իտէն թը-րէն՝ գարընը քէսրէթինտէն Լտիր-նէեէ միւվասլէթ իտէմէտիկի, վէ Լտիրնէեէն չըգարըլան թրէն տա-խի Զօրլուտա միւշթէրիլէրի չը-գարըլուպ թէհի ավտէթ իթտիկի, վէ պու միւնասպէթլէ բօսթա թարաթարընը տախի պիղղարուր Զօրլուտա պէքլէմէքտէ օլտուղու Լտիրնէ վիլայէթի թէլէկրաֆ միւ-տիրիկինտէն խապէր վէ իլմիշտիր։

Քեզալիք եվվէլքի կիւն տախի ցէտտէ աղաճընա չըմէնարքիէր իշ-լէյէմէմիշ տիր։

—Մարէշալ Մագ-Մահոնընը սըր քեաթիպի սապէդ Մ. Վիդոնթ Լամբանուէլ ա՝Ազրգուը Շարգտա պիր սէյահաթ իճրա իտէրէք ըմ-թամպօլա տա կէլէճէք վէ պիր ազ վագթ տա Երուսաղէմտէ գալա-ճաղմիշ։

—Պապը Սէրասքէրի թէնսիդա-թը ճէտիտէսի պիր թարաֆտան իճրա օլունարագ տաիրէ վէ շիւ-պէէրի թէֆրիգ օլունմուշ վէ բու-յէթը ուսմուրէ պաշլանմըշ օլտու-ղու միւնասպէթլէ հարպիյէ նա-զըրը Զաղի Օսման բաշա հաղ-րէթլէրի հէր տաիրէ վէ շիւպէ-յի կէղերէք մէմուրիյէթը ճէտիտէլ-էրինի թէպրիք էյլէմիշ տիր։

—Պապը Ալի պինասընին միւհ-թերեգ օլան մահալլէրինին թա-միր իսիլէճէյի վէ ինշաաթը մէղ-քիւրէ իչիւն 95 պին լիրա սարֆ օլունճաղը կազէթալարտա եա-զըմիշ իսի։

Պու կիւնքի թերճէմանը Հ-էֆէնդի կազէթասը՝ իշպու ինշաաթ իչիւն 15 պին լիրա սարֆ օլունճաղը-նը էն տօղրու պիր մէնպատան ալարըզ խապէր իւզէրինէ եազ-միշ տըր։

—Կէչէնտէ Լտիրնէ վալիսինին քէյֆիյէտ պուլունտուղունու եազ-միշ իսիք։ Միշարիլէյհին քէս-ըը աֆիյէթ էյլէսիյի օլ թարաֆ հավատիսինտէն տիր։

—Ավսթրիա տէվլէթինին Ֆիլի-պէ գօնսօլոսու Մ. Զինկրիա պու-քէրրէ ավսէր պիր մէմուրիյէթ թային օլունմուշ օյտուղունտան, Լտիրնէ գօնսօլոսու Մ. Սէկէմնտ Ֆիլիպէ գօնսօլոսու եէրինէ վէ-քեալէթ իտէճէք իմիշ։

—Ալէգո բաշա հազրէթլէրի՝ մալիյէ միւտիրի Մ. Շմիտթին խս-թիֆասընը գապուլ իթմիշ տիր։

—Պաղը ինկիլիզ սէյահաղրը-նընը Ա.Ֆղանիսթանը թարաֆընտան եսիր թութուլտուգլարընա տա-յիր Լվրօբա կազէթալարընին վեր-տիքլէրի հավատիսի Եանեա կա-զէթասը թէքզիպ իտիյօր։ Լօրա Սալիսպիրի պու մատտէյի Դօր-ֆու Ինկիլիզ դօնսօլոսունա սիւ-վալ իթմիշ վէ գօնսօլոս տախի պէօյլէ պիր շէյին ալ ու էսասը օլմատըղընը ճէվապէն պէեան էյ-լէմիշ տիր։

—Լտիրնէտէ պուլունան ասքէ-րին մրգտարը խայլիտէն խայլի թէնզիլ իտիլմիշ տիր։

—Ավսթրիանընը Լոյտ գումբան-եասը հիսէստարանընա պու ամանը նիհայէթինտէ կէչէն սէնէ իչիւն 50 ֆլօրին թէմէթթիւ վէրիլէճէք տիր։ Ավսթրիա կազէթալարընը պէեանընա կէօրէ, մէգքիւր գումբանեանընը տէօրթտէ իւչ հա-սըլաթը Օսմանը իսքէլէլէրինտէն իմիշ։

—Ֆէլէ-բէլ կազէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, Ֆիլիպէ-տէքի Խալամ մուհաճիրինինէ ի-թա օլունմագ իւզրէ, Սը Լէ-յըրտն Մատամասը պու տէֆա եէնիտէն 600 գահ գըշ ելպիսէ-սի կէօնտէրմիշ, վէ սէֆիրի միւ-շարիլէյհ տախի իքի եիւզ լիրա տահա իրսալ իթմիշ տիր։

—Թրաղան կազէթասընտա օ-գունտուղունա կէօրէ, Օրտու գայմագամը Տավէր էֆէնտի պա-ղը քէսանը ըիչվաթլա ասքէրլիք-տէն գուրթարմըշ օլտուղունտան, իւչ սէնէ միւտատէթլէ գալէպէնա օրմաղա հիւքմ օլունմուշ վէ ալ-տրը էլլի պէշ գայմէնին իրի գա-թը քէնտիսինտէն թահսիլ օլուն-մայա գարար վէրիլմիշ օլտուղու՝ Թրապիզօն վիլայէթինտէն Ատիյէ նէզարէթինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

— Թէնսիգաթը ճէտիտէի աս-քէրիյէնին թէրսանէճէ տախի իճ-բասընա իրատէի Շահանէ սու-տուր իթմիշ օյմաղլա, Շուրաի Պահրիյէ բէյսի Հասան բաշա հաղ-րէթլէրինին թահթը բիյասէթին-տէ օլարագ, վէ իւմերա վէ զա-պթանը պահրիյէտէն տօգուզ զէվաթ ադա թային օլունարագ պիր հէյէթը մանասուսէ թէչքիլ օլունմուշ վէ ճումա երթէսի կիւ-նիւ թէնսիգաթա պաշլանմըշ տըր։

— Բուսիանընը 1880 սէնէսի պիւտժէսի պու կիւնէրտէ գա-թիէն թային օլունուպ, վարիտաթ վէ մէսարիֆաթը 666,000,000 բուպլի իլէ միւվազէնէ իտիլմիշ տիր։

— Ավսթրիա — Մաճարիսթան տէվլէթի Նիչէ պիր գօնսօլօս թա-յին իթմէյէ գարար վէրմիշ տիր։

— Մըսրրտա վէրկիլէրտէն սէ-նէվի 100.000 լիրա թէնզիլ իտիլ-միշ օլմաղա, էհալի բէք զիյատէ սէվինտիկինտէն, Լիվրբալըրը վէ խուսուսիյլէ ուսմուրը Մըսրիյէ-տէ ալագասար օլան գումման-եալար՝ իքի եիւզ պին լիրա տահա թէնզիլ իտիլէրէք էհալինին էֆ-քեարընը պիւսպիթիւն ճէլալ իթ-մէլերինի էճնէպի միւֆէթթիշլէ-րինէ իսթար իտիլմիշ։

Խրտիվ իսէ, պու սուրէթլէ միւ-տախէլթը էճնէպիյէտէն պիր հիւանի նէթիճէ չըգմայաճաղընը գօնսօլօսլարա պէյան իթմիշ իմիշ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Իսլամ վէ էրմէնիլէրտէն իպա-րէթ պիր թագրմ գրիլիլեր տիւն-քի կիւն բաթրիգ Ամեն-Ներսէս Սը. հազրէթլէրինէ էքսէրի իմդատ իսլամատան օյտուղու հալտէ պիր մահզէր թագտիմ իտէրէք, պու մահզէրին մէալինէ կէօրէ մահա-լը մէգքիւր Իսլամ վէ Էրմէնի է-հալիսի՝ մութասարրքի Մէհմէտ Ալի պէյին մէմուրիյէթինտէ իպ-գաար իչիւն բաթրիգի միւշարի-լէյհին Պապը Ալի նէզտինտէ թէ-վասսութ իթմէսինի թալէպ իտի-յօրլար։

Մալիւմ օլտուղու վէճհէ, մու-թասարրքի միւշարիլէյհ հէր խուսուսատա էհալինին թէվէճճիւ-հինի ճէլպ իթմիշ օլտուղու կիպի, միւք ու տէվլէթինտէ մէնսաֆինի Բղի պէյլերի ալէյհինտէ մուհա-ֆաղա իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։

Բաթրիգի միւշարիլէյհ հազ-րէթլէրի՝ մահզէրը մէգքիւրը Պա-պը Ալիյէ թագտիմ իթմէէրինի մէրգում Գրիլիլերէ թավսիյէ վէ քէնտիսինինտէ պու պատտէ թագ-րիր եազաճաղընը պէյան էյլէ-տիքտէն սոնրա, իլավէթէն՝ խա-լամ վէ էրմէնիլէրին պիր վաթան գարտաշը օլտուգլարընտան, տա-խա պու սուրէթլէ պիրպիրիյլէ մուհապպէթ վէ իթթիֆաղ իթ-մէլերինէ վէ եէքտիկէրինէ մուա-վէնէթտէն պիր ան կէրի տուր-մամալարընը նասիհաթ էյլէմիշ տիր։

Ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսի պաշ թէրճէմանընին կէչէն ճու-մա երթէսի կիւնիւ բաթրիգ-խանէյէ կիտէրէք, բաթրիգ Ամեն-Ներսէս Սիրազան հազրէթլէրիյ-լէ ուզուն միւտատէթ միւլագաթ իթմիշ օլտուղունու եազմըշ ի-տիր։

Տիւնքի փոստա օգունտուղ-ունա կէօրէ, իշպու միւլագաթ-տա մումանլէյհ պաշ թէրճէման՝ վան, Ալաշկերտ վէ Պայազիտ գըթլըզընտա միւսապ օլան միլ-լէթատաշլարընը մէղա իչիւն բաթրիգխանէյէ կիտէրէք, բաթրիգ Ամեն-Ներսէս Սիրազան հազրէթլէրիյ-լէ ուզուն միւտատէթ միւլագաթ իթմիշ օլտուղունու եազմըշ ի-տիր։

Տիւնքի փոստա օգունտուղ-ունա կէօրէ, իշպու միւլագաթ-տա մումանլէյհ պաշ թէրճէման՝ վան, Ալաշկերտ վէ Պայազիտ գըթլըզընտա միւսապ օլան միլ-լէթատաշլարընը մէղա իչիւն բաթրիգխանէյէ կիտէրէք, բաթրիգ Ամեն-Ներսէս Սիրազան հազրէթլէրիյ-լէ ուզուն միւտատէթ միւլագաթ իթմիշ օլտուղունու եազմըշ ի-տիր։

Գրպրըս Ռաֆֆորդլըզընա թա-յին օլունան Զագարիա Ը. վար-դապետ, ճէղրէթի մէգքիւրէեէ միւվասլէթ իտէրէք, միլլէթ թարաֆընտան քէմալը ինթիրամ-լա գապուլ օլունտուղու կիպի, Գրպրըս վալիսի թարաֆընտան տախի իլթիֆաթլա գապուլ օրնմուշ տուր։

Մեծապատիւ Տէր,

Ըստ խնդրանաց թաղիս բարե-պաշտ ժողովրդեան և ըստ հրա-մանի Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, յառաջիկայ կիրակէ՝ որ է 13 յունվար, Գեր. Տ. Մաղաքիա Ը. վարդապետ Օրմանեան՝ թաղիս Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ մէջ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ։

Ուստի Ի գիտութիւն բարե-պաշտ Ազգայնոց, ներկայս հրա-տարակելնիդ խնդրելով.

Մնամք յարգանօք

Ի դիմաց թաղ. խորհրդոյ

Վան Ստեփանոսպրի Ատենապետ

Մ. Ա. Խիւրտվէրտեան Ա. Խաչատուրեան

1880 յունվար 7

Պէշիկթաշ

1879

ԱՀՎԱԼ ՎԷ ՎԱԴԱՑԻԻ ՍԷՆԷՎԻՑԷ ԻՃՄԱԼԸ

(Թայլբն պէնոը մախսուսբնտան տէվամ.)

Գ.

(ԱՀՎԱԼԸ ԻՆԿԻԼԹԵՐՐԱ. — ԶՈՒԼՈՒԻՍԹԱՆ)

«Մայիս այբնբն խիթամբնտա խապէր վէրիլտի քի Գըպրըս վալիսի Սըը Կարնէթ Ուօլալի Նաթալ վէ Թրանսվաալ վէ ճիվար մէմալիք էյնի Թրանսվաալ վէ Օրանժ Ֆրիի Գաբ (Լումիտ Գուրնու) մէմլէքէթի իչին վալիլիլիք վէ Գոմիսերի էքրէմլիք մէմուրլյէթինտէ պագի գալսը, վէ պաշ գոմանտանլըգ պիթթագ Սըը Կարնէթ Ուօլալիյէ այիտ օլանագ իսի իսէ տէ, Լօրտ Չէլմֆօրտ տախի աղ օլունմասը։ Ֆագաթ Սըը Կարնէթ Ուօլալի Նաթալա մուվասէլէթ իանինճէեէ. տէք Լօրտ Չէլմֆօրտ Զուլու բատիշահը Սէթիվայօնուն բայթախթը Ուլունտի իւզէրինէ տօղրու Ինկիլիզ օրտուսունու իլերուլէթմէք հարէքէթինի, քի խայը վագրթատան պէրու վատ օլունմուշ իսի, թէտարիք վէ իբմալ իտէպիմիշ օլմաղլա, ժէնէրալ Նիուտիկէյթ վէ մուգատէմա միրալայ օլան ժէնէրալ Վուտ, Սէթիվայօնուն բայթախթընը մուհաֆաղա ղըմընտա թօբլանմըշ օլան Զուլու օրտուսունու. Եագընտան թաղերգա նիհայէթ | քեամիլէն մաղլուպ իթտիլեր։

«Սըը Կարնէթ Ուօլալի, Զուլու մուհարէպէսինին չու սուրէթէ ֆիիլէն խիթամ պուլմուշ օլտուղունու տէրհալ մա էլ մէհնունէյէ իթիրաֆ վէ պէեան իյէտի։ Լօրտ Չէլմֆօրտ վէ Սըը Իվիլին վուտ վէ սայր պիր թագըմ մութեպէր զաղըթան ճէնուպի Աֆրիգատան Ինկիլթերրայա ավտէթ իտուպ, թէվէճճիհանթը միլլիյէ իլէ այդըշանտըրար, վէ քէնտիլերինէ միքեաֆաթլար օլունտու։ Ինկիլիզ օրտուսու բէյ տէր բէյ Ինկիլթերրայա ավտէթ իթմէքտէ օլտու։ Սէթիվայօ օրմանա ֆիրար իթտի, վէ մուհարէպէ ղայրը մուայէն սուրէթտէ իմիթատա իտէճէք տիր տէյի պաղըլար թախմին իթմէքտէ իտի իսէյէր տէ, Զուլուլարըն չեճաաթը վէ թէշքիլաթը միհնէհէմ օլմուշ իտի։ Զուլու բէյլէրի եէքտիկէրինի միւթէագըպ թէսլիմ օլտուլար, վէ օգոստոսուն 28ինտէ Սէթիվայօ էսբր իտիլտի։ Պու բատիշահ, քէնտի թայէինէ ազիմ վագարլա թէպալյէթ իթտի, վէ տէվլէթճէ մահպուս օլունմուշ պիր ղաթ մաղամընտա Դարատա ալը գօնտու։

«Սըը Կարնէթ Ուօլալինին թէքլիֆ իթտիյի չէրայիթի սուլհիյէ Զուլու բուէսասը իլէ ահալիսի թարաֆընտան գապուլ օլունտուլար։ Պունտան պէօյլէ Զուլուիսթան եէքտիկէրինտէն այրը հիքիմէթի պուլունան օն իլչ էյալէթէ թագդիմ օլունմուշ տուր, վէ պիր մուգիմ Ինկիլիզ էլչի պու էյալէթլէրին քեաֆֆէսի իւզէրինէ իհրայի նէզարէթ իտէճէք օլտուղու կիպի, եէրլի ատաթ վէ դալանինէ բիայէթ օլունաճագ տըը, վէ Լէրօբալըլարը Զուլուիսթանտա եէրլէշմէսի մէն իտիլմիշ տիր։

«Պունուն իւզէրինէ, Սըը Կարնէթ Ուօլալի, ճէնուպի Աֆրիգա Ինկիլիզ բօլթիգասընա մէրպութ պիր միւշքիլ մէսայիլէ էլ վուրտու։ Սէկոգոէնինամ բէյիս Զուլուլարա գարշը իլանը հարպ իտիրմէսինտէն ագտէմ Ինկիլիզ հիքիմէթինէ ատ յատան օգումուշ իտի, վէ օրէսինի տայրէի իթաթա ալընմասը, վագի օլան իճրաաթընը նէթիճէսինդէ թապիիէսի պուլունմագա։ Թրանսվաալ մէմլէքէթինտէ սաքին օլան Պոէրլէրին մէսլէքի տախի էնանչէյի միճիպ իտի։ Սէթիվայօյա գարշը վագի օլան մուհարէպէտէ, պու Պոէրլէր պիթարաֆ տուրմուշլար իտի իսէ տէ, երնէ Ինկիլիզլէրին տիւշմէնլէրինէ մէալ իտէրլէր իտի, վէ քէնտի մէմլէքէթլէրինին Ինկիլիզ թօբրաղընա իլհագընը գապուլ իթմէսէք գաբարընտա օլտուղլարընը Սըը Պարթը Ֆրէրէ պէյան իթտիլեր։ Ֆագաթ Սըը Կարնէթ Ուօլալի, Զուլուլար իլէ ինըգատը միւսալէհէտէն օնրա Բրէթօրիայա հինի սէյահաթընտա, Թրանսվաալընն Ինկիլիզ թօբրաղընա իլհագը գաթի վէ օլմուշ պիթմիշ պիր իշ օտտուղունու Պոէրլէրէ տէրհալ իսթար իթտի։ Պունունլա պէրաբէր, Պոէրլէրին թահրիքաթը քէսպի սիւքիւնէթ իթմէյիպ կէրէք մէհաքիմէճ վէ կէրէք վէրկի իշլէրինճէ Ինկիլիզ հիւքիւմէթինէ աչըգտան աչըղա մուգավէմէթ իտիլտի։ Ֆագաթ չու մուգավէմէթ ֆիիրի Պոէրլէրի բէք իլէրի կէօթիւրմէսի մանչուն տէյիլ տիր։ Պոէրլէրին մուգավէմէթինին էն աղըր նէթիճէսի, Սէգոգօէնիյի թէշվիդէ օնա իմատ վէրմէլէրի մատտէսի օլուպ, 1876 տա Թրանսվաալ հիւքիւմէթինի մաղլուպ իթմիշ օլան պու բէյնին մէվգաբի միսթաֆէմէսի, Սըը Կարնէթ Ուօլալինին գուվվէի սաքէրիէսի թարաֆընտան մուհասէրէ օլունուպ, նիհայէթ, կէչէն դեկտեմբեր այը իպթիտասլարընտա Ինկիլիզլէր Սէգոգօէնինին մէվգիի մէգբիրէսինի հիւճիմէթ ալըրլար, վէ էսիրլէրին իշլինտէ պիրզաթ Սէգոգօէնի տախի պուլունտու։

«Օրանժ ըրմաղը սէվահիլինտէ մուգիմ Գազիւթօլար գապիէսինին բէյսի օլուպ, իսեան իտէրէք, իշպու 1879 սէնէսինին իպթիտալարընտա Գաբ հիւքիւմէթինէ մուվաֆֆագ իյէթէթ գարշը գոմուշ օլան Մոյրօզի տախի մուգատէմա իշթէ պու Սէգոգօէնինին հալինէ միւմասիլ պիր հալէ կիրիֆթար օլմուշ իտի։ Գաբ կէնիւլլիւ ասաքիրինտէն մուրեթթէպ պիր ֆըրգա նոյմ այընտա Պագիւթօլարը տայրէի իթատաթա ալը։ Վէ Մոյրօզի տախի, քէնտի մէվգիսի իւզէրինէ վուգու պուլան հիւճիմ էնտասընտա գաթլ օլունտու։

«ՁԷՆուպի Աֆրիգանընն սայիր թարաֆլարընտա տախի, իշ պու 1879 սէնէսինին իպթիտա թէգարուպ իթտիքտէ, եէրլիլէր ասաիշ իւզրէ պուլունույօրլար ըտը։ Զուլու մուհարէպէսի վէ Սէգոգօէսի իլէ Մոյրօզի մաղլուպիյէթլէրի օ եէրլիլերէ էօյլէ տէրսլէր էօյրէթմիշ տիրլեր քի էն պարպար գապիէլէր պիլէ օ տէրսլէրի թագտը իտէճէք տիրլեր։ Գաբատա թէտապիրի մահէլիյէի թէտաֆիլյէնին թէտարիքի էշի, միճիպլի խօշնուտի օլաճագ սուրէթտէ թէրագգը իտէյօր, վէ ճէնուպի Աֆրիգատա Տիւրպանտան Մոզամպիդէ վէ Զանզիպարա վէ Ատէնէ թահտի էլ պահր պիր խաթիթը թէլէկրաֆի թէէսիս օլունմասը, քի Ատէնատ Շարգ թէլէկրաֆ գումբանեասընին պէօյիւք խաթթըյլա պիրլէշէյօր, ճէնուպի Աֆրիգա իլէ Ինկիլթէրա մէյանընտա մուխապէրաթը թէլէկրաֆիյէ իհտասընը միճիպ օմաղլա, պիզիմ ճէնուպի Աֆրիգա միւսթէմլիքեաթմընը պիր պէօյիւք թէհլիքէտէն գուրթարմըշ տըը։»

(Պատէհու թայմ. Ինկիլթերրանընն պաղը ահվալը ումումիյէի տախսիլիյէսինտէն պահս իթմէքտէն օնրա Շարգ իշլէրինէ նագլը քէլամ իթմիշ օլտուղունտան, պէնտինին օ բարչալարընը տախի բէյ տէր բէյ թէրճէմէ վէ տէրճ իտէճէյիզ։)

(Յետոյ օրուանցք պըր.)

Էվրօբատա պիր էյի ուսուլ օլուպ, հէր սընֆ ահալի, կիւնլիք, հաֆթալըգ եախսատ այրըգ գազանճընտան պիրէր մըդտար մէպլըղ պիր թարաֆա գայարագ. Լամիյէթ սանտրը ատտ օլունան պանգալարա թէսլիմ իտէրլեր, վէ հէմ ֆայիդ ալըրլար, վէ հէմ տէ բարա արթըրմայը էօյրէնիրլեր, վէ պունուն մատտէն վէ մանէն մուհասէնանթընը կէօրիւրլեր։ Պու պապտէ ալիրէն Էվրօբատա շայանը տըգդաթ պիր սթաթիսթիգ նէյր օլունտու։ 1874 սէն 1878 է գատար տէօրթ սէնէ զարֆընտա Էվրօբանընն 247 միլեօն ահալիսի միյանընտա էմիյէթ սանտրգլարընտա բարա պրրագ անլարընն մըդտարը 12 1/2 միլեօնտան օն պէթը միլիոնա չըգմըշ, վէ օ էմիյէթ սանտրգլարընտա թէսլիմ օլունմուշ պուլունան մէպալիդին մըդտարը մէճմուու 7 միլեար եանի 7.000 միլեոն ֆրանգատան 9 պուչուգ միլեար եանի 9.500 միլիոն ֆրանգա չըգմըշ տըը։ Պու եօլտա էն գիտատ քէսպի թէրագգը իթմիշ օլան մըլլեթլեր չունլար տըը, եանի, էվվէլա Ֆրանսա, քի 37 միլեոն սէքէնէսի օլուպ, պունլարտան էմնիյէթ սանտրգլարընա բարա պրրագանլարընն մըդտարը օ սէնէ զարֆընտա 2,170,000 տէն 3,100,000 է չըգմըշ վէ թէսլիմ իթտիքլերի մէպալիդին եէքիւնիւ 573 միլեոն ֆրանգատան 1 միլեար 15 միլիոն ֆրանգա պալիղ օլմուշ տուր։

Իքինճիսի Բրուսիա օլուպ, 25,700,000 նէֆէր սէֆինէսի պուլունտուղու հալտէ, էմիյէթ սանտրգլարընա ադչէ թէսլիմ իտէնլերին մըդտարը Բրուսիատա մէզքիւր տէօրթ սէնէ զարֆընտա 2,059,665 քիշիյէտէն 2,500,528 քիշիյէ պալիղ օմուշ, վէ թէսլիմ օլունան մէպալիդին մըդտարը 1 միլեար 232 միլիոն ֆրանգատան 1 միլեար 625 միլեոն ֆրանգա պալիղ օլմուշ տուր։

Իչիւնճիսի Իթալիա օլուպ, 28 միլեոն սէքէնէսի պուլունան պու մէմլէքէթտէ էմիյէթ սանտրգլարընա ադչէ թէսլիմ իտէնլերին մըդտարը միտտէթի մէզքիւրե զարֆընտա 676.237տէն 1,111,474 քիշիյէ, վէ թէսլիմ օլունան մէպալիդին մըդտարը 446 միլեոն ֆրանգատան 647 միլեոն ֆրանգա պալիղ օլմուշ տուր։

Եէնէ չայանը ադգաթ օլարագ, Ավսթրիատա, Մաճարիսթան վէ սաիր պաղը տիգագ գըթալար թաչրատա պրրագըլարագ, 20 միլեոն ահալի իչինտէ էմիյէթ սանտրգլարընա բարա պրրագանլարընն մըդտարը օ սէնէ զարֆընտա 1,263 357 քիշիյէտէն 1,423,726 քիշիյէ, վէ թէսլիմ օլունան մէպալիդին մըդտարը 348 միլեոն ֆրանգատան 1 միլեար 621 միլեոն ֆրանգա պալիղ օլմուշ տուր։

Ինկիլթէրրատա, (29 միլեոն ահալի) էմիյէթ սանտրգլարընա ադչէ թէսլիմ իտէնլերին մըդտարը 1861 տէ 1,609 103 քիշի օլտուղու հալտէ, 1874 տէ 3,132, 493 քիշիյէ վէ 1878 տէ 3.408.481 քիշիյէ պալիղ օլտուղու կիպի, մէզքիւր սանտրգլարա թէսլիմ օլունան մէպալիդին եէքիւնիւ տալ 1861 տէ 1 միլեար 38 միլեոն ֆրանգատան 1874 տէ 1 միլեար 615 միլեոն ֆրանգա վէ 1878 տէ 1 միլեար 866 միլեոն ֆրանգա պալիղ օլմուշ տուր։

Շու սթաթիսթիգատէն չօգ չեյլեր անդաշքլապիլէճէյի կիպի, շայանը ադգաթ մէվատտան պիրի տէ Ֆրանսանընն տէօրթ սէնէ զարֆընտա պու եօլտա ֆէվգալատէ պիր թէրագգը իպրաղ իթմիշ օլմասը տըը։ Անլաշըլըրընը կէօրէ, Ֆրանսատա պու սուրէթլէ բարա արթըրմայը վէ պոշ վէ մուզիրը մասրաֆլարտան սարֆը եիմէեի էօյրէնէն սընֆը ատալի, էն զիատէ, էլ իշլիյէ կէչինէն ամէլէ վէ չիֆթճի վէ սաիր էսնաֆ ահալի տիր։ Պունտան գաթի նազար, Ֆրանսատա, էն ազ բարա արթըրան քէսանընն պիրէ պու էմիյէթ սանտրգլարը ուսուլունտան իսթիֆատէ իտէպիրէսի վէ ատտա սաիր խուսուսաթ իչիւն գօլայըգլար վէրիլմիշ տիր։

Լամիյէթ սանտրգլարընա ադչէ թէսլիմ իտէն ատամիերին մըդտարը իլէ պիր մէմլէքէթին ումումի ահալիսինին մըդտարը պէյնինտէ օլան նիսպէթէ կէլինճէ, Սաքսոնիատա հէր 3 պուչուգ ատէմտէն պիրի, բարա արթըրըպ էմնիյէթ սանտրգլընա թէսլիմ իտէօր, Ցանիմարգատա, հէր 5 ատէմտէն պիրի։ Շուէտատ հէր 7 ատէմտէն պիրի։ Ինկիլթերրատա հէր 10 վէ 1/10 ատէմտէն պիրի։ Բրուսիատա, հէր 10 վէ 2/10 ատէմտէն պիրի։ Ֆրանսատա, հէր 12 ատէմտէն պիրի։ Ավսթրիատա, հէր 14 ատէմտէն պիրի։ Պու հիսապճա, էմիյէթ սանտրգլարը ուսուլընն թէրագգըը ճիհէթթիյլէ Ինկիլթերրա պէօյիւք տէվլէթլէրին պիրինճիսի օլույօր, ֆագաթ Ֆրանսա տախի օ եօլտա սէրէն քէսպի թէրագգը իթմէքտէ օլմազլա, պու կիտիյէ Ինկիլթերայը կէչէճէք տիր կիպի կէօրունիյօր։

ԵԷՆԻ-ԲԱԶԱՐ ՄՈՒԴԱՎԷԼԷՆԱՄԷՍԻ

Տէվլէթը Ավսթրիա իլէ Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան տէվլէթի պէյնինտէ Եէնի Բազար սանճաղը հագգընտա ադտ օլունան մուգավէլէնամէ լայիհասընն թէրճէմէսի տիր։

Տէվլէթը Ավսթրիա իլէ Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան տէվլէթի Պերլին մուահէտէսինին Եէրմի պէյնինճի պէյնտինտէ մէշրութ օլան իգամէի ասքէր մատտէսինին թէֆէրրուատթընը քէնտի պէ յիէրինտէ գարարլաշարրմագ հագգընը մուհաֆաղա իթմիշ օլտուղընտան, վէ Պոսնա վէ Հէրսէքտէ ասքէր իգամէսի քէյֆիյէթի պու մէմլէքէթլէր իւզէրինտէքի հուզուզու հիքմրանիի բատիշահիյէ ասլա խալէլ կէթիրմէմիկինտէն, պու իշ իչիւն թարաֆը տէվլէթը Ավսթրիատէն խարիճյէ նազընը տէվլէթլու Աէքսանտր Գարաթէօտորի բայա վէ Մէարիֆի ումումիյէ նազընը ամուֆիթլու Մինիֆի էֆ. հաղարաթը վէ Ավսթրիա տէվլէթի ճանիպինտէն Տէրսաատէթ սէֆիրի գօնթ Ֆըրանուա Զիչի հագգէթլերի մուրախասա թարին օլունմուշլար տըը։ Մուշարիլէ ղհիմ եօլունտա վէ մունթազամ կէօրունէն բուխարանէլերինի պատէլ թէսաթի վէվատը ամիյէյէ պիր իթթիֆաք դարը վէրմիշլեր տիր։

1° Տէվրէ — Պոսնա վէ Հէրսէք այալէ լէրի՝ Պերլին մուահէտէսինին Եէրմի պէյնճի մատտէսի մուճիպինճէ՝ Ավսթրիա թարաֆընտան իտարէ օլունաճագ տըը։ Մուհէզա Ավսթրիա տէվլէթի չիմտիքի մէմուրլարատան հիւսնի էյֆալ մէմուրլյէթ իչիւն մէմուրլյէթճէ ղաբմ օլան էհլիյէթ վէ դապլիլիյէթէ մալիք զաթլար իպգա օլունմասընա իթիրազ իթմէք մէմուրլարը թէպտիլի հալինտէ Ավսթրիա տէվլէթի խալէֆլէրինի ալա թարիգ էյթ թէրճիհ ան ասըլ Պոսնա վէ Հէրսէքլի օլանլարտան ինթիխապ էյլէճէք տիր։

2° Տէրէ — Էյ եէվմ Պոսնա վէ Հէրսէքտէ մէվճուտ օլան պիրճիճիմէ տին վէ մէզհէպին հուրրիյէթի վէ իճրաի ալէնիսի պու այալէթլերտէ թէմէքքիւն վէ եա իգամէթ իտէն պիլ ճիճիմէ էշխաս իչիւն թէէմին օլունաճագ վէ ալել խուսուս իսլամիար՝ իւլեմալարը իլէ օլան միւնասէպալէթլերինտէ թէմամը իլէ սէրպէսթ օլաճագլարը տըը։ Ավսթրիա գօմանտանլարը իլէ մէմուրլյնի մուլքէյէսի ըրզվէ նամուս վէ ախլագ ու ատաթէ վէ սէրպէսթիի այինէ վէ խալամ լարընն ճանէն վէ մայէն էմնիյէթինէ պիր կէօնա խալել էյրա՝ իտիլ մէսինտէ ֆեվգելատէ տիգ գաթ ու իթթինա իտէճէքլեր, վէ իրզամարընն ճան վէ մալ վէ տինինէ թէճարրուզ իտէն քիմսէ չէտիտէն թէէտիպ իտիլէճէք տիր։ Նամ նամի հազրէթը բատիշահի քէմաֆի իւս սապգ խիթթպէրատէ դիքր օլունաճագ տըը, վէ սանճաղը Օսմանլին մինարէլէրէ չէքիլմէսի ատէթ օլտուղու թագտիրատէ պու ատէթէ բիայէթ իտիլէճէք տիր։

3 մարտ.— Պոսնա վէ Հէրսէքինին վարիտաթը միւնհասըրէն անէրին իհթիյաճ վէ իտարէէրինէ վէ լիւզում կէօրիւնէն ըսլահաթլարընա սարֆ օլունաճագ տըը։

4 մարտ.— Մէհքիրքեաթը նագտիկէ Ղամանիյէ. Պոսնա վէ Հէրսէքտէ քէմաքեան թէտաֆիլ իտէճէք տիր։

5 մարտ.— Պապը Ալի՝ տէվլէթէ այիտ օլուպ իսթիհքեամընտա վէ գէշլալարատա գալան էյիհա վէ միւհիմմաթը հարպիյէ վէ էշեայի սաիրէյի իսթէտիկի կիպի իսթիմալ իտէճէք, վէ պունլարընն տէֆթէրի տէվլէթէյի գօմիսէրլերի մարիֆէթիյլէ թանզիմ օլունաճագ տըը։

6 մարտ.— Պոսնա վէ Հէրսէք էհալիսինտէն օլուպ պու այալէթլերին խարիճինտէ իգամէթ վէ եա սէհահաթ իտէնլեր հագգընտա օլունաճագ մուամէլէ իլէրուտէ պիր մուգավէլէի մախսուսէ իլէ թանզիմ իտիլէճէք տիր։

7° մարտ.— Պերլին մուահէտէսինին Եէնի Բազար սանճաղընա միւթէալլիգ Եէրմի պէյնճի մատտէսինտէ ճիհէթը բօլթիպա վէ ասքէրիյէճէ մամլուպ օլան մագսատը՝ մէֆֆաաթը միւշթէրէէէ մէպնի իսթիհնա, իչին, նէ եօլտա հարէքէթ օունաճագրընը չմամտէն թարնէ գարար վերմիշ օլտուղէ, Ավսթրիա տէվլէթի սանճաղը մէգբիրէ Ավսթրիա ասքէրինին նէ վագթտա տուսուլ իտէճէյինի էվվէլճէ. Պապը Ալիյէ խապէր վէրմէքիյի թահիւա իտէր։ Տէվլէթէյի պէյհուտէ իզաէի վագթտան իհթիրազէն Ավսթրիա ասքէրինին լեվգիմամթ վէ իսքեանլերինէ միւթէալլիգ մասալի վէ թէֆէրրուաթը սարիյի պէյնլերինտէ տօղրուտան տօղրույա գարարլաշարմագ իւզրէ ինանէ լճապ քէնտի գօմանտանլարընա վէ մէմուրլարընա պիրա թէէնիր լսպմ կէլէն մէզունիյէթի հարաքեաթճա միւսավաթը քեամիլ թահթընտա պուլունտուրլաճագ տըը։ Պապը Ալի՝ եէնի Բազար սանճաղընն հիչ պիր թարաֆընտա ասքէրի զայրը մուհաֆազա. մէ իգամէ իթմէմէքլիյի թահիւտ իտէր։

10°. մարտ.—Շուրարտ մուգարբէր տիր քի, Ավսթրիա տէվլէթ. թինին վեհտինճի մատտէ միճիպինճէ Եէնի Բազար սանճաղընտա իճրաղը ահվալէ կէօրէ մրդտարը քեաֆի ասքէր իգամէ իթմէքէ հագգընտա օլան սէյանէթի իգամէ իթմէքտէ հագգընը գաբուլ կէլէճէք տիր։

Թաստիգ իլ մէգալ մուրախասանը միշար լէյիհիմ իչպու մուգավէլէնամէէի իմզա վէ թէմմ հիր իթմիշլեր տիր։

1879 սէնէսի Նիսանընդն 21ինտէ Յէրսասատէթտէ թանզիմ օլունմուշ տըը։

ԶԵՆ

Շուրասը մուգարբէր տիր քի, Ավսթրիա տէվլէթի ահվալը հազբէտէ Պերլին մուահէտէսինին 23ինճի պէնտինտէն մունպաբա պիլ ճիմմէ հուգուգունու մուհաֆազա իլէ պէրապէր, եայընրդ Լիմ նէէրի իւզէրինտէ վէ Սարպիսթան վէ Գարա տաղ արասընտա վարը իչ նօգթատա եանի Բիրիպօլ վէ Բիրիյէրօլիյէ վէ Պիէլօպօլիյէ նամ մահալլերտէ ասքէր իգամէ իթմէք նիյէթինտէ տիր։ Պու իշ իչիւն էյեէմ մէրթիպ վէ թամ. սիս իտիլէն ասքէրի մըդտարը աէօրմ պէշ պին քիչիյի թէճավուզ իթմէէճէք տիր։ Եկէր հասպէլ վուգուաթ տիկէր մահալլերտէ տախի ասքէր իգամէսինէ լիւզում կէօրիւնիւր իսէ, հէր իքի թարաֆ տախի եէտինճի մատտէնին ահքեամընա թէվթիգէն հաբէքէթ իյլեեէճէք տիր։ Ֆագաթ Ավսթրիա տէվլէթի բահուզինա պալգանընը հէր գանդը նօգթասընտա օլուր իսէ օլսուն, ասքէր իգամէ իթմէք նիյէթինտէ պուլունուր իսէ, օլ պապտէ Պապը Ալի իլէ տօղրուտան տօղրույա ույուշագ տըը։

Ֆի 21 Նիսան, սէնէ 79.

(Իմզա)

ԳՕՆԹ ԶԻԶԻ. ԱԼԻՍԹԻՆՏՐ.
ՄԻՀԻՆԻՖ

ՄԷՐԵԱԹԻՊ

Ֆիթիլտէն տէրճի զրմիընտա մաթ. պաամիզա իրսալ օլունան ամիսքի չիրի՝ էշը մէրգընը վէ խուսուսիյէ իւտէպամ մէրկէյնին էնպարը տիգ գաթընա արգ իսէրիզ։

1879 Դեկտեմբեր 2 Բազէշ

Խմրագիր Տէր

Քալ գիտէլով որ մեր գերահանճար նախնեաց հնութիւնները յաչս Ձեր և հանուրց բանասիրաց թանկագին են յոյժ, յարմար գտաեցի հետևեալ տաղը խրկել ղոր մագաղաթեայ փոշերից և հինցած գրքէ մը օրինակած եմ. (բարեպատեհ առթիւ մի Ցոյն վաճառականի քով տեսայ և ծախու առի այս գիրքը որ շատ աղաւաղեալ տաղեր և սաղմոս լեզուաւ ե գերալ կ'պարունակէ)։ Ներկայ տաղը ղոր խրրկեց։ Ձեզ սա մայրաքաղաքինը ունի «Ի չափական բանից Մովսէսի խորենացւոյ»։ Արդ խմբագիր Տէր կ'հրաւիրեմ Ձեր ուշադրութիւնը այն տարին վրայ, նոյնպէս նաև Յովհր Ոսկան, Ռ. Պերպերեան, Սրապիոն Հէքիմեան, Եղիազար Մուրատեան, Ա. Այվազեան և Ցիրայր էֆէնտիներուն կաղաչենք որ քննադատեն և գընահատեն այս նորագիւտ հնութիւնը և ճանչցուցնեն հասարակութեան որ հնութիւններ խուզարկեն և հրատարակել տան։ Անշուշտ եմ որ Ձեր պատուական լրագրոյն մէջ ի լոյս կընծայէք ընդհուպ։

Յովհ. Մեհրուհեան

ԱՐԵԳԱԿՆ Ի ՍՏԵՂԾՄԱՆ

Վերից վերն յորժամ եղև ըղձակերտ,
Ահա տիեզերց մռայլամած մարմին վիթխար
Ի բանէից ի գոյս թիւն վերբերի,
Ապա պատգամ վերին հնչեաց ելս ղեցը լոյս։

Եւ լոյս շողշող փարի զնչոցն բարբառոյս
Յորմէ ընդ բնաւ ուրեք սփռէր ծաւալեր,
'ի գիշերս տարագրելով դիսաւոր։
Բնաւից հաստիչն 'ի հաստատմն
զայլ իրս ասեալ
Հրամայեաց և քեզ, Արփի՛, գալ
'ի գոյ,
Եւ յանկարծոյ երկնից յոլորտս
կապուտաշղոյ
Լուսատարը հիւլէք 'ի հոլ խմբին
զեռան
Զանգել կողմել զգունտ քոյին որ
կայր աղտ,
Իսկ 'ի վերին վեհարանէն յաւիտենից
Հրաշանշոյլ փառաց բաստից յոստանէն
Ճաճանչ ի՞մն ձգտի ցոլայ փոգիտ
զենէջ
Եւ լուցանէ զլոհ քոյին 'ի լոյս
պայծառ,
Ամենեարան վեհապետն տիեզերաց
Յայնժամ 'ի ջեալ յերկինս երկնից
հայեցաւ քեզ
Եւ անկէզ կայծակք յաւերժանշոյլ դիմացն հատեալ
Անմահութեան լուսով ամեզերս
ողողէին
Յնայզս տարերց գնան կայտառանք
երանութեան
Ադէն և անդ և քոյին շողք
քսմնածածան
'Ի վեհ լոյսն յաւիտենից երկրապագեն
Որ գգուէ զքեզ այլ յիւր բարկ
բոց Սրբահուր
Աղոտացան նշոյլք առ ոչ խայթել
կաչս մեր։

Շարունակելի

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ԲԱՑՈՒՄ

ԵՐԿԱՊԱՊՕՂՍՈՑ

ԳԱՒԱՌ. ԵՐԵՍՓՈՒՆԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ

Խմբագիր.

Կաւետեմ Ձեզ որ Նիկոպօլսոյ ազգային խորհուրդը վերջացաւ, այլեւս յուսալից եմ թէ փոխանակ առաջնոյ դական կործանիչ վէճերու՝ այսուհետեւ պիտի գրուին լրագրաց միայն այն գործերը՝ զորս կը պահանջեն մեզմէ դարուս լուսաւոր ոգին, և ազգային ապագայ գոյութեան կամ կեանքի մեծ խնդիրը։

Արդէն յայտնի է Ձեր ընթերցողաց որ ժամանակ մը ի վեր գաւառիս Երեսփոխանական ժողովոյ ընտրութեան ձեւնարկուած լինելով, ազգին քուէն ամեն տեղ մեր տաբարիւն երիտասարդութիւնը գործի դուս կը հրաւիրէր։ Այդ ընտրութիւնը լրացաւ, Արժ. Տեղապահը գիւղերէն վերադարձաւ, ժողովուրդը ուրախացաւ, վասն զի վերջապէս արդարութեան ձայնը բարձրացաւ։ Նոյեմբեր 18 երրորդ օրը Նիկոպոլսոյ Հայոց համար ուրախութեան փառաւոր օր մ'էր. վասն զի այն օրը Գաւառ. Երեսփոխանական ժողովոյ առաջին հանդիսաւոր առաջնը բացուեցաւ. դուռմարման տեղն պատրաստուած էր ի Մուշեղեան վարժարան ուր Երեսփոխանաց և ունկնդրաց համար յատկապէս աթոռներ, նստարաններ, բեմ և զարդարուն գրասեղաններ դրուած էին. 5-600 ժողովրդական բազմութիւն մը, միայն Երեսփոխանական աթոռները թողով դահլիճն ամբողջապէս գրաւած էր. ամբոխը խորին լռութիւն մը պահած էր և լարուած ուշադրութեամբ բանի մը կսպասէր, և ահա վերջապէս 21 Երեսփոխանք խմբովին սրահը մտան, և իրենց աթոռներուն առջեւ յատին կանգնած ընդունեցին ողջունիւ Նախագահ Հայրը և ապա նստան։

Հանդիսին բացումն սկսաւ ժամը 7ին մեր ժրաջան Մովսէս վարդապետի մի համառօտ բանախօսութեամբ, և ընթերցմամբ այն ներքին կանոնագրին զոր Տեղապահ հայրը ինքն խմբագրած էր ժողովոյ կանոնաւորութեան, և բարեկարգ պահպանութեան համար։

Հետզհետէ Երեսփոխաններէն 4 անձինք բեմն ելան և ազգային բարեկարգութեան վերայ առանձնաբանեցին։ Հանդիսին ամենէն տաք ժամանակը այս միջոցն էր։ Իւրաքանչիւր առանձնախօսութիւնը կսկսէին մէկ կողմը շարուած երգիչ տղայոց ներդաշնակ ձայներով և կը վերջանային հանդիսականաց բուռն ծափերուն հանած որոտումով։

Հանդիսէն վերջը ժողովը իր դիւանը կազմեց, գործադիր մասնաժողովոյ տեղեկագրին մէկ մասը վաւերացուց. յաջորդ նիստին օրակարգը դասաւորեց, և չորեքշաբթի օր վերստին գումարուելու որոշմամբ ժամը 11 ին առանձին փակեց։

Հասաւ չորեքշաբթի օրը փոթորիկով և անձրեւով, բայց մեր Երեսփոխանք զայդ բանի տեղ չդնելով որոշեալ ժամուն դիւղերէն և արուարձաններէն եկան խմբուեցան. այս վերջին անգամին 28 Երեսփոխան էֆէնտիներէն 24ը ներկայ էին, և բացակայ գտնուեցան միայն նոքա որ իրենց ընտրուելէն առաջ ալ ճանապարհորդութեան մէջ էին։

Այս նիստն ալ չրջապատուած էր ժողովրդեան բազմութենէ մը. առանձը բացուելով ըստ օրակարգի, կրօն. քաղ. ժողովոց ընտրութիւնը կատարուեցաւ, նոյնպէս երկրորդական դիւանի անդամոց։ Քաղաքական ժողովոյ անդամ ընտրուեցան այնպիսի անձինք՝ որք իրենց հանրածանօթ ազգասիրութեամբ և քաղաքական խնդրոց մէջ ունեցած փորձառութեամբ և կառավարութեան դուռը ազդու կերպով գործելու յատկութեամբ քաղաքիս մէջ ծանր կշիռ մը ունին. այս ժողովս ալ անմիջապէս իւր դիւանը կազմելով անցաւ գործի գլուխը, ընտրեց նախ Ցնտեսական ժողով մը, և երկու օրէ ի վեր ալ թաղական ժողովոց ընտրութիւնները կը կատարուին։

Երեսփոխական ժողովոյ յաջորդ նիստը պիտի ըլլայ յառաջիկայ կիւրակի օր, օրակարգ ունենալով դատաւորակութեան և ազգային տրոց խնդիրներ։ Վերջապէս ուրախ եմ ըսելու թէ այս միջոցիս Նիկոպոլսոյ Հայոց մէջ ընդհանուր ազգային ոգեւորութիւն, և նմանը չտեսնուած գործունէութեան շարժում մը կը տիրէ։ Մեր արժանապատիւ Մովսէս Ծ. վարդապետը չնայելով իւր անձնական տկարութեան գիշեր ու ցորեկ անդադար կաշխատի ազգային գործոց բարեկարգութեան. ամեն ժողովներու և ամեն խնդիրներու կարգադրութեան կը նախագահէ և կը հսկէ. որով քաղաքիս ամեն դասու ժողովրդեան շնորհակալութեան իրաւամբ արժանացած է։

Նորին Արժանապատուութիւնը բարեբաղդութիւն ունեցաւ 15 օրէ ի վեր տեղւոյս եկեղեցեաց մէջ աւետիս տալու ժողովրդեան թէ, հաշտութիւնը և միութիւնը ազգայնոց ամեն չրջանին մէջ թագաւորած է. բարձաւ անհամաձայնութիւնը և այժմ անկեղծ սիրով իրարու ձեռք տուած կը ջանան իրենց գաւակաց այսինքն նորընծայ երեսփոխանութեան զօրավիգն և քաջալերիչ ըլլալու։ Այս աւետիսը սաստիկ ուրախացուց ժողովուրդը որ ազգային վիճակին երկար տարտամութենէ գըրեթէ յուսահատութեան հասած էր։ Ո՛վ ի՞նչ գեղեցիկ է Աստուած իմ տեսնել քաղաք մը որոյ համարիւն ժողովրդեան ծերն ու երիտասարդը, չափահասն ու մանուկը իրարու ձեռք տուած ջերմութեամբ կը ձգտին ազգային շինութեան և զարգացման ճիշդ այնպէս ինչպէս կը ձգտի նօթին 'ի հաց, և ծառաւն ի ջուր. ի՞նչ գեղեցիկ է թողուլ խռովութիւնը սիրել միութիւնը. արհամարհել խաւարը, պաշտել լոյսը, դրկել յոյսը, վառել խրախոյսը։

Տա՛յր երկին, միշտ ու կրկին որ Նիկոպոլսոյ հայոց այս յարութիւնն ու ոգեւորումը ունենար այն արդիւնքն ու հետեւութիւնը, որ յաւէտ բաժին կը մնայ գործի համար ստեղծուած, մեծնալու համար սահմանուած կենդանի և պահանջող ազգայ ու ազանց։ Խմբագիր Տէր, կը խնդրեմ բարեհաճեցէք հրատարակել ներկայս որով մնամ յարաժամ անձնուէր։

Քոյդ

Շահրիմ

Նիկոպոլիս 4 դեկտ. 1879

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԴԻՑԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑԱՏՈՒԿ ԱՆՈՒԱՆՑ

Յ-ԵՂԵԼ Հայկան յատուկ անուանէ

Աշխատասիրեաց Ն. Ճիվանեան

Տէր և Հրատարակիչ Վ. Մարգարեան

Ճիվանեան Նշան էֆէնտին աշխատասիրութիւնն եղող սոյն գիրքը, որ 8-900 երեսէ բաղկացեալ է, ազգային դրականութեան մէջ մինչև ցարդ կեցած պակաս մը կը լցնէ։

Գլխաւոր պարունակութիւնքն են.

Անուանք աշխարհի բոլոր գրելի բաղաքաց՝ հանդերձ ծանօթութեամբք և բնակչաց ճիշդ թուովը, որք Կոթայի աշխարհագրական տարեցուցակն քաղուած են։

Անուանք և յիշատակութիւն աշխարհիս հին և նոր բոլոր պատմական դիպաց և անձանց՝ հանդերձ կարեւոր տեղեկութեամբք և իւրաքանչիւր անձանց ծննդեան և մահուան թուականաւ։

Ծանօթութիւն բոլոր դիցաբանական անուանց և փոխաբերական ասացուածոց, զորօրինակ Գորդեան հանգոյց, Դանայեան կարաս եւն. որք հասարակ բառարաններու մէջ չեն գտնուիր։

Ասոնցմէ դուրս Բ. մասս մը յատկացած է հին և նոր Հայաստանի աշխարհագրութեան և հին և նոր պատմական նշանաւոր Հայկազանց վրայ, գրագէտք, զօրավարք եւն, որք եկած են թէ՛ 'ի Ռուսահայս, թէ՛ 'ի Ցաճկահայս և այլուր, իւրաքանչիւրն իրենց թուականներով։

Այն գործս, որ ամենակարեւոր պիտոյք մ'է ուսանողաց, ուսումնականաց, վաճառականաց և առհասարակ լրագիր կարդացողաց համար, ամեն կարգի ընթերցասիրաց ընդունելութեան արժանի է։

Կեդրոնատեղին է Մարգարեան գրատունն 'ի Մէրճան. կը գտնուի նաև ամեն գրավաճառաց քով. գին 10 ֆրանք։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱՅԱՆ ԲԻՒՐԷ

Պէրլին 21 յունվար

Կաղէթալարքն նէչր իթթիքէրի պիր չայնայէ կէօրէ. Բէթէրսպուրկտա վիւքէլա գօմիթէսինին իւչինճիւ չիպէսի տաղըլաճագ տարը, վէ զապթիյէ նէզարէթի՝ տախիրիյէ նէզարէթի թահթընտա պուլունտրրլաճագ տարը։

Նուէնալ Զայնուռնէրն Բէթէրսպուրկտան ալրպ նէչր իթթիկի պիր մէքթուպան մէայնէ նազարէն. Բուսխա հիւքիւմէթի՝ Ալէմանիա հիւքիւմէթինէ քէնտի հէմ հարէքէթթը վագրաի ասքէրյէսի վէ հէմտէ Շարգ բոլթիգասը հագգընտա իյզահաթը ճէտիրտէ վէրմիշ տիր։ Բուսխա իբի սէնէտէն պէրու նէ Գարատաղըն Պէկիրատա վէ նէ Սըրպիսանըն Զէթինէեյէ սէգիր իրսալ իթմէտիքէրինի գիքր իտէրէք, պունունլա մէգքիւր իբի մէմլէքէթ արասընտա պիր իթթիլաֆ հուսուլէ կէթիրմէք իչիւն հիչ պիր միւտախէլէտէ պուլունմատըղընը խսպաթ իտիյօր։

Պէրլին 22 յունվար

Ասիտի վասաթիտէն ախիրէն վարիա օլան խապէրլէրէ կէօրէ, թէքքէ-թիւրքմէնլէրի՝ Բուսլարըն իլք պահար իչիւն քէնտի ալէյհլէրինէ թէտարիք էյլէտիքլէրի մուհարէպէյէ պէքլէմէյուպ, Ադրէք պոյընտա իլէրլէմէքտէ տիր։

Էն զիյատէ իլէրլէմիշ օլան Բուսլար իլէ Թիւրքմէնլէր արասընտա Զըգըշլար գուրպինտէ վուգու պուլան սոն մուհարեպէ, Թիւրքմէնլէրին իլէրլէմէյէ պաշլամալրընտան նէչէթ իտէն իլք մուհարեպէ օլուպ, պու իլէրի հարէքէթի մէն իթմէք խսթէյէն Բուսլար կէրիյէմէյէ մէճպուր օլմուշլար տըր։

Լօնտրա 22 յունվ.

Մէրվ հաբիմի Նուրվիրտի խանէն Բուսխա թարաֆընտան վուգու պուլաճագ հիւճիւմտէ միւտաֆաա իչիւն թէտարիքաթը ճէսիմէտէ պուլունտուղու Լօնտրա կաղէթալարընտա թաստիգ օլունմուշ տուր։

Խանը մումիլէյհին օթուզ պին գատար ասքէրի պուլունուպ, կէրմիի թամմ իւգրէ խթիհքաւսրէնա ինչա իթթիրմէքտէ օլտուղը մուհագագ տըր։

Մէրվ խանը՝ Բուսլարըն մաղլուպկյէթը ախիրէսինտէն տախի պիլ իսթիֆատէ Ադրէք նէհրի ճիվարընտա սաքին աշայիրի Բուսլարա տէվվէ վէ գըլաղուզ իճար իթմէեէ իգնա իյլէմիշ տիր։

Իլք պահարտա Մէրվէյ սէվգ օլունաճագ Բուսխա ասքէրինէ ժէնէրալ Ցգօպէլէֆին գօմանտան թային օլունաճաղը մէրվի տիր։

Մուհամմէտ ճանըն գօմանտասընտա պուլունան Աֆղան ասիլէրինին քեապիտէն տօգսան ինկիլիզ միլի ուղաղըգտա պուլունտուգլարը Լօնտրատան ալընան թէլէկրաֆ հավատիսինտէն տիր։

Կիզլար վէ վէրտաղ աշիրէթլէրի՝ Մուհամմէտ ճանըն ինկիլիզլէր ալէյհինտէ մուհաճէմէսինէ իմտատ վատ իթմիշլէր տիր։

Լօնտրա 22 յունվ.

Տըպլինտէն կէլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, մէճլիսի Մէպուսանտա պուլունուպ, Իրլանտանըն մուխթարլիյէթը սիյասիյէսինէ միւսայիտ օլան Իրլանտալը ազալարը չէհրը մէգքիւրտէ պիր իճթիմագտ իթմիշլէր տիր։ Ազատ միւսմանլէյհիւմտէն իւչիւ՝ Իրլանտա չիֆթճիլէրինին մէսաիպի ազիմսինտէն պահս իտուպ, պունլարըն հալը բիւրմէլալընա մէրհամէթէն զիրաաթ նիզամնամէսինին պիւթիւն պիւթիւնէ իսլահը նա տայիր օլան թալէպլէրի լէհինտէ պիր թէքլիֆ վուգուա կէթիրիլմէսինի թէքլիֆ իթթիլէր։ Պու ազալարըն իտտասընա կէօրէ, մուխթարլիյէթը սիյասիյէ օլմայընճա, իսլահաթը սայիրէ կիպի պու իսլահաթ տախի իճրա օլունամաղ։ Ցեկէր նաթըգլար տա ճէմիյէթէ տիգգաթ իթթիրտիլէրքի, ինկիլթերրա բարլամէնթասընտա նէ սէրպէսթի ֆրգասը վէ նէ տէ մուհաֆզազքէրան ֆրրգասը քէնտի միւտտէիյաթը միլլիյէ վէ մէշրութէյէրինի իլթիզամ իթմէք նէյէթինտէ տէյիշտիրլէր, վէ պինապէրին բարլամէնթասընն Իրլանտալը ազալարը էյզէ պիր թավրը միւսթագիլանէ իթթիխաղ իթմէլիտիրլէր քի, պու իքի ֆրգանընն պիրի վէ եա տիկէրի քէնտիլէրիյէ իթթիֆագ իթմէյէ մէճպուր օլսուն։ Պու իքինճի թէքլիֆ տախի գապուլ օլունմուշ տրը։

Բէք չօգ կաղէթալարընն պէեանընա կէօրէ, Իրան՝ Հէրաթը ինկիլթերրանըն էլինտէն գապուլ իտէմէյէճէք, վէ իլք պահար մուհարեպէսի իչիւն Բուս ժէնէրալլարընն՝ Իրանն չիմալ էյալէթլէրինտէն էրզադ ամալարընա միւսաաֆ էյլէմէյէճէք տիր։

Ալրժ. Տեղապահը գիւղերէն վերադարձաւ, ժողովուրդը ուրախացաւ, վասն զի վերջապէս արդարութեան ձայնը բարձրացաւ։ Նոյեմբեր 18 երրորդ օրը Նիկոպոլսոյ Հայոց համար ուրախութեան փառաւոր օր մ'էր. վասն զի այն օրը Գաւառ. Երեսփոխանական ժողովոյ առաջին հանդիսաւոր առաջնը բացուեցաւ. դուռմարման տեղն պատրաստուած էր ի Մուշեղեան վարժարան ուր Երեսփոխանաց և ունկնդրաց համար յատկապէս աթոռներ, նստարաններ, բեմ և զարդարուն գրասեղաններ դրուած էին. 5-600 ժողովրդական բազմութիւն մը, միայն Երեսփոխանական աթոռները թողով դահլիճն ամբողջապէս գրաւած էր. ամբոխը խորին լռութիւն մը պահած էր և լարուած ուշադրութեամբ բանի մը կսպասէր, և ահա վերջապէս 21 Երեսփոխանք խմբովին սրահը մտան, և իրենց աթոռներուն առջեւ յատին կանգնած ընդունեցին ողջունիւ Նախագահ Հայրը և ապա նստան։

Հանդիսին բացումն սկսաւ ժամը 7ին մեր ժրաջան Մովսէս վարդապետի մի համառօտ բանախօսութեամբ, և ընթերցմամբ այն ներքին կանոնագրին զոր Տեղապահ հայրը ինքն խմբագրած էր ժողովոյ կանոնաւորութեան, և բարեկարգ պահպանութեան համար։

Հետզհետէ Երեսփոխաններէն 4 անձինք բեմն ելան և ազգային բարեկարգութեան վերայ առանձնաբանեցին։ Հանդիսին ամենէն տաք ժամանակը այս միջոցն էր։ Իւրաքանչիւր առանձնախօսութիւնը կսկսէին մէկ կողմը շարուած երգիչ տղայոց ներդաշնակ ձայներով և կը վերջանային հանդիսականաց բուռն ծափերուն հանած որոտումով։

Հանդիսէն վերջը ժողովը իր դիւանը կազմեց, գործադիր մասնաժողովոյ տեղեկագրին մէկ մասը վաւերացուց. յաջորդ նիստին օրակարգը դասաւորեց, և չորեքշաբթի օր վերստին գումարուելու որոշմամբ ժամը 11 ին առանձին փակեց։

Հասաւ չորեքշաբթի օրը փոթորիկով և անձրեւով, բայց մեր Երեսփոխանք զայդ բանի տեղ չդնելով որոշեալ ժամուն դիւղերէն և արուարձաններէն եկան խմբուեցան. այս վերջին անգամին 28 Երեսփոխան էֆէնտիներէն 24ը ներկայ էին, և բացակայ գտնուեցան միայն նոքա որ իրենց ընտրուելէն առաջ ալ ճանապարհորդութեան մէջ էին։

Այս նիստն ալ չրջապատուած էր ժողովրդեան բազմութենէ մը. առանձը բացուելով ըստ օրակարգի, կրօն. քաղ. ժողովոց ընտրութիւնը կատարուեցաւ, նոյնպէս երկրորդական դիւանի անդամոց։ Քաղաքական ժողովոյ անդամ ընտրուեցան այնպիսի անձինք՝ որք իրենց հանրածանօթ ազգասիրութեամբ և քաղաքական խնդրոց մէջ ունեցած փորձառութեամբ և կառավարութեան դուռը ազդու կերպով գործելու յատկութեամբ քաղաքիս մէջ ծանր կշիռ մը ունին. այս ժողովս ալ անմիջապէս իւր դիւանը կազմելով անցաւ գործի գլուխը, ընտրեց նախ Ցնտեսական ժողով մը, և երկու օրէ ի վեր ալ թաղական ժողովոց ընտրութիւնները կը կատարուին։

Երեսփոխանական ժողովոյ յաջորդ նիստը պիտի ըլլայ յառաջիկայ կիւրակի օր, օրակարգ ունենալով դատաւորակութեան և ազգային տրոց խնդիրներ։ Վերջապէս ուրախ եմ ըսելու թէ այս միջոցիս Նիկոպոլսոյ Հայոց մէջ ընդհանուր ազգային ոգեւորութիւն, և նմանը չտեսնուած գործունէութեան շարժում մը կը տիրէ։ Մեր արժանապատիւ Մովսէս Ծ. վարդապետը չնայելով իւր անձնական տկարութեան գիշեր ու ցորեկ անդադար կաշխատի ազգային գործոց բարեկարգութեան. ամեն ժողովներու և ամեն խնդիրներու կարգադրութեան կը նախագահէ և կը հսկէ. որով քաղաքիս ամեն դասու ժողովրդեան շնորհակալութեան իրաւամբ արժանացած է։

Նորին Արժանապատուութիւնը բարեբաղդութիւն ունեցաւ 15 օրէ ի վեր տեղւոյս եկեղեցեաց մէջ աւետիս տալու ժողովրդեան թէ, հաշտութիւնը և միութիւնը ազգայնոց ամեն չրջանին մէջ թագաւորած է. բարձաւ անհամաձայնութիւնը և այժմ անկեղծ սիրով իրարու ձեռք տուած կը ջանան իրենց գաւակաց այսինքն նորընծայ երեսփոխանութեան զօրավիգն և քաջալերիչ ըլլալու։ Այս աւետիսը սաստիկ ուրախացուց ժողովուրդը որ ազգային վիճակին երկար տարտամութենէ գըրեթէ յուսահատութեան հասած էր։ Ո՛վ ի՞նչ գեղեցիկ է Աստուած իմ տեսնել քաղաք մը որոյ համարիւն ժողովրդեան ծերն ու երիտասարդը, չափահասն ու մանուկը իրարու ձեռք տուած ջերմութեամբ կը ձգտին ազգային շինութեան և զարգացման ճիշդ այնպէս ինչպէս կը ձգտի նօթին 'ի հաց, և ծառաւն ի ջուր. ի՞նչ գեղեցիկ է թողուլ խռովութիւնը սիրել միութիւնը. արհամարհել խաւարը, պաշտել լոյսը, դրկել յոյսը, վառել խրախոյսը։

Տա՛յր երկին, միշտ ու կրկին որ Նիկոպոլսոյ հայոց այս յարութիւնն ու ոգեւորումը ունենար այն արդիւնքն ու հետեւութիւնը, որ յաւէտ բաժին կը մնայ գործի համար ստեղծուած, մեծնալու համար սահմանուած կենդանի և պահանջող ազգայ ու ազանց։ Խմբագիր Տէր, կը խնդրեմ բարեհաճեցէք հրատարակել ներկայս որով մնամ յարաժամ անձնուէր։

Քոյդ

Շահրիմ

Նիկոպոլիս 4 դեկտ. 1879

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՄԷՊԷՍԻ

ԹԷՔՐԱՐ ՐՈՒՄԵԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

Էմրէնէ վէ Այսթէֆանոս միւզաքէրաթը.

(756 Նոմէրոսանը դէլամ)

Իմբէրաթոր շու ճէվապը վէրտի.

Բէթէրսպուրկ 3 մարտ 1878.

Պէյան պույրուլան թէմէննիյաթը Շահանէյէրինտէն տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ։ Թէմէննիյաթը մէգքիւրէ՝ պէյնիմիզտէ մուգատտէմանթը սուլհիյէնին իմզալանմասը խապէրիյլէ պէրապէր վիւրուտ իթմէքտէ տիր։ Պու թէսատիֆտէ՝ մինասէպաթը հասէնէնին տաիմի վէ սապիթ օլաճաղընա պիր էմարէ կէօրմէքլէ բէք մէմնունըմ։

ՀԱԼԷՔՍԱՆՏՐ

Պու սուրէթլէ սուլհ ու միսալէմէթ միւքէմմէլ իտի վէ 1877—1878 մուհարեպէսի խիթամ պուլմուշ իտի։

ԴՕՆԿԻ

Բուսխա Ա.յ-Սթէֆանօզ ահանամէսինի Էվրօբանը թաստիգինտէն գուրթարմադա չալըշը.

Ա.յ-Սթէֆանօզ ահանամէսինին մուհաքէմէսի.

Մարտըն օնունճու կիւնիւ ժէնէրալ Ինէաթիէֆ Սթամպօլտան հարէքէթ իտուպ Վ.ոդէ վաքորըյլա Օտէսայա ազիմէթ իթտի. Բէուֆ բաշա մումայիլէյհ ժէնէրալ իլէ պիրլիքտէ իտի։ Բաշի միւշարէլէյհ զաթը Շահանէ թաբաֆընտան իմզալանմըշ օլան միւսալէհանամէյի Բէթէրսպուրկա կէօթիրմէքտէ օլուպ, օրատա Զարա իմզալաթտրդտան սօնղրա ավտէթ իտէճէքտի։

*Էվրօբանը կէվշէքլիկի սայէսինտէ Բուսխա իսթէտիկի կիպի մուհարեպէ իթմիշ, վէ Բլէվնա տիւշիւքտէն սօնղրա, մէմուլին զայրը մուվաֆֆագիյաթը ասքէրիյէյէ նայիլ օլմուշ իտի։ Լաքին մուվաֆֆագիյաթը մէգքիւրէաէն իսթիֆտէ իթմէյէ սրրա կէլիճէ, արթըգ քէնտիսինի թուրթամայուպ, հրրս ու թամամը մէյատանա վուրտու, պէօյիւք սապրսըզլըգլա վէ ամ կէօղիւլիւրէ ավրընը իւղէրինէ իւշիւշիւ, վէ էմնալի կէօրիւլմէմիշ պիր աճէլէ իլէ Ա.յսթէֆանօզ ահանամէսինի եաբաբրրը։ Պու Բուսխա արթըգ նէսէլրօալար, Պրունօվլար վէ սաիր պունլար կիպի էճնէպիլէրն Բուսխասը տէյիլ իտի, պու ատտամլար՝ Սլավ թապիաթընը իթիտալսըզլըգընը եօլա եաթըրրլար իտի։ Շիմտիքի Բուսխա, եէնի Բուսխա՝ Ինէաթիէֆլէրին, Զէրնայէֆլէրին վէ Ֆատէիֆլէրին Բուսխասը իտի։ Կուրգօ վէ Սգօպէլէֆ ժէնէրալլար նասըլ մուհարէպէ իթթիլէր իսէ, Ա.յսթէֆանօզ ահանամէսի տէ այնի թարզտա ադտ օլունտու։ Պու ահանամէ տիբլօմասիանընն պիր թաարրուզ վէ թէճավուզը սէրիսի վէ չէտիտի մագամընտա օլուպ, հաթթա Էվրօբա իչիւն տէ հիչ պիր բիայէթ էսէրի եօգ իտի։ Պունուն իւզէրինէ Էվրօբա քէնտի ույգուսընտան ույանուպ, Բուսխանընն մուամէլէի վագբասը հագդընտա հիսապ իթմէյէ պաշլատը, վէ Բուսխա տախի Էվրօբանընն խաթրընը սայմագ մէճպուրյէթինտէ պուլունտու։

Պու աճայիպ ահանամէտէ հիչ պիր չէյ սագըընըմայըպ, հէր չէյ չէտիտ պիր հրրս ու թամամ գուրպան իտիրմիշ տիր. եանի նէ տուվէլը սայիրէսին մինաֆիի վէ նէ տախի մուհարէպէ՝ նէ մէպատէ իչիւն իճրատ իտիլտի իսէ օմէպատի կէօզէտիլմէմիշ տիր։ Բուսխանընն միւրատը Պալգան նիմ ճէզիրէսինտէ քէնտի նուֆուզ ու հիւքիւմէթինի գաթիէն եէրլէշտիրմէք իտի։ Պու մէրամընա տա մէղքիւր ահանամէնին գարմագարըշըգ պէնտէրլէրյէ նայիլ օլմագտա իտի։ Ամնագ պու ահանամէ տէվլէթլէրտէն մատտա Շարգը բէք չօգ էհալիսինի տէ մէմնուն իթմէմիշ իտի, Բուսխանընն իւ պու տիբլօմաթլըգընը պուրատա պէրթաֆսիլ մուհաքէմէ իթմէք լազըմ կէլիր իտի իսէ տէ, մատամ քի մուախսէրէն Էվրօբա քէնտի նուֆուզունու իճրա իտուպ, մէղքիւր ահանամէի քէնտի թաստիգինէ արզ իթմէյէ Բուսխայը մէճպուր իթմիշ տիր, իմտի մուհաքէմէի մէղքիւրէտէն սարքը նաղար իտէրէք, խիթամընա ճիւզի պիր չէյ գալմըշ օլան իշ պու թարիխիմիզին թահրիրինէ տէվամ իտէրիզ։

Ինկիլթերրա իլէ Բուսխա մուխապէրէյէ հաղըրլանըրլար.

Ժէնէրալ Ինէաթիէֆին Վիէննայա վուգու պուլան մէմուրյէթը մախսուսէսի.

Մարիւմ օլտուղու վէճհլէ, Բուսխա՝ Սլավ մէնաֆիինտէն պաշգա հիչ պիր մէնաֆիի մէմնուն իթմէէն իչպու Ա.յսթէֆանօզ ահանամէսինի Էվրօբանը թաստիգինտէն գուրթարըպ, մէվգիի իճրայէ վագ իթմէեէ չօգ չալըշտը չապալատը իսէ տէ, հէր թարֆտան իւմանաաթա թէսատիւֆ իտէրէք, պու մագսէտինին հուսուլինէ նայիլ օլամատը։ Խուսուսէյլէ Ինկիլթերրա Բուսխանընն պու միսիլու միւթալէպաթընա էն զիյատէ մուգավէմէթ կէօսթէրմէքտէ օլտուղունտան, տէվլէթլէրնը միւշարիլէյհիւմա արա

Վիէննա 21 յունվար

Ուսումն էսհամ վէ թանվիլաթ ֆիյաթընտա կէօրիւլէն թէրադգը՝ ուսմբը մարիյէ իլէ իշթիղալ իտէնլէրին իսթիդալը Խիյասի իւզէրինէ օլան էմնիյէթլերինի իրաէ իթմէքտէ օլտուղունու կազէթալար պէյան խիյօրլար։

Նուգուտուն մէպզուլիյէթի վէ ֆայիզլէրին թէնզիլի վէ չըմէնտրֆէրլէրին թէվսիի վէ պանգամուամէլաթընտան հուսուլէ կէլէն մէնաֆիին թէզահիւտու՝ պիլճիւմէ ուսմբը միւշքիլէնին թէսվիյէ օլունտուղունա տէլիլ ատտ օլունույօր։

Վիէննա կազէթալարը՝ Ֆրանսա սէրմայէտարլարընը Ավսթրիա թանվիլաթընա վիրմիշ օլտուղարը էհէմմիյէթի թիզքեար իլէ, Ավսթրիա ուսմուրու նաֆիսանա վիրմիշ օլտուղարը սէրմայէտէն պիր խայլասընը պէյան իլլէմիշլէր տիր։

Ուսմբը մարիյէ իլէ մէշղուլ օլան կազէթալար՝ պաղը պանգալարըն թէչէպպուսաթը վագրալարընտան սէրմայէլէրինին թէզալրտի լիւզումունու հիսս իլլէմէքտէ տիրլեր։

Լօնտրա 22 յունվար

Ավգանիսթանդն պիր սուրէթը մուվագգաթատա թանվթը իսթիխլ ատքէրիյէ ալընմասը ֆիքրինէ պիր չօղ կազէթալար մուխալիֆ տիր. չինքի մէսարիֆի թէէտիյէ իտէճէք օլան Հինտիսթան մալիյէսի միւսայիտ տէյիլ տիր տէհօրլար։

Պէշ սէնէէտէն պէրու Հինտիսթան պիւտժէսէսինին աչըղը 30 միլեօն լիրայա պալիղ օլարագ, Ավգանիսթանդն իսթիլասընտա իսէ, Հինտիսթան օրտուսունուն օթուզ պինտէն զըրգ պին նէֆէրէ իալաղ իտիլմէսի լազըմ կէլէճէյինտէն, Հինտիսթանդն թէհամմիւլ իտէմէէճէյի տահա իւչ միլեօն լիրա սէնէվի մասրաֆ իգթիզա էյլէէճէք տիր։

Ադան Հալ-

Գահիրէ 22 յունվ.

Բիւոֆ բաշա իսմայիլ Էյուպ բաշանդն էէրինէ Սուատան վահիլինէ թաեին օլունմուշ տրր։

Լօնտրա 22 յունվ.

Կիղլայ աշիրէթինտէն 25 պին քիշի Բեապիլ իւզէրինէ եիւրիւմէյ հաղըր տրրլար։ Լոկմանի աշիրէթինտէն 25 պին քիշի տալի անէրին արգալարընտան կիտէճէքլէր տիր։

Սայիր պաղը աշայիր տախի ճէլալադատա հիւճիմ իթմէյէ հաղըրանը յօրլար։

Լօնտրա 22 յունվ.

Ցիւնքի կիւն Լիսթէրտէ քեալին պիր քէօմիւր մատէնինտէ պաղը կաղար թութուշմուշ օլտուգլարընտան 70 քիշի թէլէֆ օլմուշ տրր։

(Պա- ատան Լէմ Ռէլէկրաֆլար)

Բարիզ 22 յունվար

Մ. Լուի Պան պու կիւն մէճլիսի Մէպուսանա թէմամը յալա պիր աֆվը ուսումի թէքլիֆինի արզ իթմիշ տիր. լաքին սօլ թարաֆի միւնթէհա ֆըրգասընը իշպու թալեպի րէտտ օլունաճաղը մունհադգադ կէօրունիյօր։

Պէրլին 22 յունվ.

Իմպիհսաը Ազէմանիա մէճլիսինէ արզ օլունան լայէհայի ասքէրիյէ եէնիտէն օն պիր ալայ թէչքիլինի թէքլիֆ իտտիյօր. պու սէպեպտէն սէնէատ 22 միլեօն ֆրանդ տահիմ պիր մէսարիֆի ազըրդատան մասատա 34 միլեօն ֆրանդ տա պիր մէսարիֆի իպթիտայէ զուրատա կէչլէճէք տիր։

Հաբաշիյէ նաղբը իշպու լայէհասընտա տէմիշ տիր քի, 1881 սէնէսինէտէն իթիբարէն սուլ ու սալահ զէմանընտաքի ասքէրին մէվճու